Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет інформаційних технологій та управління
Кафедра управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ
«01» 09 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВД.1. 2.02 УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

для здобувачів вищої освіти

спеціальності **073 Менеджмент**
освітнього рівня **другий / магістерський**
освітньо-професійної програми **073.00.03 Управління закладом освіти (за рівнями)**

Вибірковий блок: **Управління інноваційним розвитком закладу освіти**

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма 0563/21
(підпис) (прізвище, ініціали)
«___» _____ 2021 р.

Київ – 2021

Розробники:
Михацька Алла Валер'янівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри управління Факультету інформаційних технологій та управління
Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:
Михацька Алла Валер'янівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри управління Факультету інформаційних технологій та управління
Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто та погоджено на засіданні кафедри управління
Факультету інформаційних технологій та управління
Протокол від __27__.__08__.2021__ р. № __9__
Завідувач кафедри _____ Людмила ІЛЬЇЧ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
073.00.03 Управління закладом освіти (за рівнями)
__28__.__08__.2021 р.
Гарант освітньо-професійної програми _____ Валентина ГЛАДКОВА

Робочу програму перевірено
___.____. 2021__ р.
Заступник декана
з науково-методичної
та навчальної роботи _____ Ірина МЕЛЬНИК

Пролонговано:
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» ____ 20___ р., протокол № ___
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» ____ 20___ р., протокол № ___
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» ____ 20___ р., протокол № ___
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «___» ____ 20___ р., протокол № ___

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни 5
3. Результати навчання за дисципліною 6
4. Структура навчальної дисципліни 7
5. Програма навчальної дисципліни 9
6. Контроль навчальних досягнень 13
7. Навчально-методична карта дисципліни «Управління якістю в закладах освіти» 17
8. Рекомендовані джерела 18
9. Додаткові ресурси 19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни		вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання		українська
Загальний обсяг кредитів / годин		4 / 120
Курс		2
Семестр		1
Кількість змістових модулів з розподілом:		4
Обсяг кредитів		4
Обсяг годин, в тому числі:		120
Аудиторні		16
Модульний контроль		8
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		96
Форма семестрового контролю		залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Провідне місце в системі багатоступеневої підготовки і перепідготовки наукових і науково-педагогічних кадрів посідають заклади вищої освіти (ЗВО) України. Вивчення дисципліни «Управління якістю в закладах освіти» передбачає розв'язання низки *завдань професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації,* а саме: формування професійних компетентностей майбутніх керівників щодо ефективного управління якістю в закладах освіти на інституційному рівні.

Мета викладання дисципліни «Управління якістю в закладах освіти**»** – забезпечення поглибленої теоретичної та практичної підготовки фахівця-управлінця щодо розуміння особливостей функціонування зовнішньої та внутрішньої систем забезпечення якості освіти; сприяння формуванню знань, умінь і навичок з розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти; розвиток професійної компетентності управлінця щодо застосування інструментарію оцінювання діяльності закладу освіти.

Завдання вивчення дисципліни – застосовувати теоретичні знання для виявлення проблемних ситуацій в закладі освіти; визначати системи показників та розробляти інструментарій для відстеження стану внутрішньої системи забезпечення якості освіти; формувати основні освітні проблеми як об'єкти моніторингу для прийняття управлінських рішень та сформувати загальні та фахові компетентності, що наведені в таблиці.

Додаткові компетентності, що формуються вибірковими компонентами блоку 2		
Додаткові спеціальні (фахові) компетентності	**ДСК 1**	Здатність до здійснення освітніх та управлінських процесів забезпечення якості освіти в закладах освіти з використанням технологій інноваційного розвитку та електронного документообігу.
	ДСК 2	Здатність до аналізу міжнародного досвіду управління закладами освіти, сучасних тенденцій формування змісту освіти української школи та створення універсального

		освітнього середовища на основі компетентнісного підходу.
	ДСК 3	Здатність до самоменеджменту задля успішної самореалізації особистості, формування її компетентностей.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Програмні результати навчання дисципліни «Управління якістю в закладах освіти)» надані в нижченаведеній таблиці.

Додаткові результати навчання	**ДРН 1**	Розуміти сутнісні характеристики якості освітніх та управлінських процесів та застосовувати технології інноваційного розвитку та електронний документообіг
	ДРН 2	Уміння формувати зміст освіти української школи та створювати універсальне освітнього середовище закладу освіти з використанням кращих міжнародних та вітчизняних практик
	ДРН 3	Уміння використовувати теоретичні засади самоменеджменту як основи інтелектуального розвитку та кар'єрного зростання

У студентів в результаті оволодіння навчальним матеріалом мають бути сформовані безпосередньо такі *компетентності*:

– *особистісні*:
  - здатність до самоаналізу;
  - здатність до самоосвіти;
  - толерантність, комунікативність;
  - ініціативність і відповідальність;

– *професійні*:
  - застосувати знання про внутрішню систему забезпечення якості освіти у професійній діяльності;
  - розробляти положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти;
  - застосовувати технології оцінювання та моніторингу для управління якістю освіти на інституційному рівні;
  - використовувати результати моніторингових досліджень для прийняття управлінських рішень.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин заочна форма						
	Усього	у тому числі					
		л	сем	пр	лаб	м.к.	с.р.
Змістовий модуль 1. Система управління якістю освіти							
Тема 1.1. Теоретичні основи управління якістю в закладі освіти	12	2					10

Тема 1.2. Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти	18		2			2	14
Усього за змістовим модулем 1:	30	2	2	-	-	2	24
Змістовий модуль 2. Зовнішнє забезпечення якості освіти							
Тема 2.1. Процедури зовнішнього забезпечення якості освіти	12	2					10
Тема 2.2. Управління забезпеченням якості освіти в розрізі інституційного аудиту закладів освіти.	18			2		2	14
Усього за змістовим модулем 2:	30	2		2	-	2	24
Змістовий модуль 3. Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти							
Тема 3.1. Стратегія та процедури забезпечення якості в закладі освіти	14	2					12
Тема 3.2. Самооцінювання якості освіти та визначення шляхів її вдосконалення	16			2		2	12
Усього за змістовим модулем 3:	30	2	-	2	-	2	24
Змістовий модуль 4. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти Роль неурядових організацій у забезпечення якості освіти							
Тема 4.1. Сучасні підходи до здійснення заходів державного нагляду (контролю)	14	2					12
Тема 4.2. Громадська акредитація закладу освіти як процедура управління якістю	16		2			2	12
Усього за змістовим модулем 4:	30	2	2			2	24
Контрольне випробування – залік							
Усього годин	120	8	4	4	-	8	96

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ

Тема 1.1. Теоретичні основи управління якістю
Лекція 1 (2 год.)

Сутність та основні складові освітнього процесу у закладах освіти. Основні підходи до визначення поняття «якість освіти». Управління якістю освіти: український та міжнародний досвід.

Нормативно-правове забезпечення системи управління якістю освіти.

Стандарти і рекомендації щодо організацій, які здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.

Роль керівника закладу освіти у забезпеченні функціонування системи управління якістю в закладі освіти.

Основні поняття теми: акредитація; якість освіти, якість освітньої діяльності, система зовнішнього забезпечення якості освіти, внутрішня система забезпечення якості освіти; ліцензування, громадська акредитація; інституційна акредитація; інституційний аудит; зовнішнє незалежне оцінювання; комплексна перевірка.

Тема 1.2. Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти
Семінарське заняття 1. (2 год.)

І. Теоретична частина

1. Система забезпечення якості освіти.
2. Процедури забезпечення якості освіти.
3. Суб’єкти забезпечення якості освіти.
4. Інституційний аудит як комплексна перевірка та оцінювання.
5. Атестація та сертифікація вчителів.

ІІ. Навчальна дискусія.

Змістовий модуль 2
ЗОВНІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Тема 2.1. Процедури зовнішнього забезпечення якості освіти
Лекція 2. (2 год.).

Деякі аспекти забезпечення якості освіти у Фінляндії, Чехії та Україні.

Зовнішнє забезпечення якості освіти: цілі і принципи. Роль експертів у системі зовнішнього забезпечення якості освіти.

Управлінський аспект інституційного аудиту, сертифікації педагогічних працівників та процедур ліцензування.

Моніторинг освітньої діяльності як складова системи управління якістю.

Повноваження органів із забезпечення якості освіти.

Основні поняття теми: інформація; освітній процес; оцінювання; експертиза; управління; якість освітнього процесу, стандарти; рекомендації.

Тема 2.2. Управління забезпеченням якості освіти в розрізі інституційного аудиту закладів освіти.

Практичне заняття 1. (2 год.)

План заняття.

1. Система забезпечення якості діяльності органів, що здійснюють зовнішній оцінювання діяльності закладів освіти.
2. Процедур проведення інституційного аудиту.
3. Ресурси для забезпечення аудиту та оцінювання.
4. Використання інформаційних ресурсів для оцінювання на інституційному рівні.
   Презентуйте отримані результати обговорення колегам із інших груп.
   Особливості організації освітнього процесу в закладі освіти (з досвіду роботи).

Змістовий модуль 3

РОЗБУДОВА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Тема 3.1. Стратегія та процедури забезпечення якості в закладі освіти.

Лекція 3. (2 год.)

Система забезпечення якості освіти у закладі освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти): цілі, принципи, процедури.

Стратегія забезпечення якості в закладі освіти. Академічна доброчесність.

Розроблення і затвердження освітніх програм.

Напрями самооцінювання якості освітньої діяльності: освітнє середовище закладу освіти; система оцінювання здобувачів освіти; оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників; управлінські процеси закладу освіти.

Основні поняття теми: внутрішня система забезпечення якості; стратегія; академічна доброчесність; стандарт освіти; освітня програма; самооцінювання; моніторинг; освітній процес; управлінське рішення.

Тема 3.2. Самооцінювання якості освіти та визначення шляхів її вдосконалення

Практичне заняття 2. (2.год.)

План заняття.

1. Самооцінювання: суб’єкти, об’єкти та періодичність.
2. Узагальнення результатів самооцінювання.
3. Планування шляхів вдосконалення
4. Визначення методів збирання інформації.
   Презентуйте отримані результати обговорення колегам із інших груп.
   Особливості організації освітнього процесу в закладі освіти (з досвіду роботи).

II. Навчальна дискусія

Змістовий модуль 4

ДЕРЖАВНИЙ НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) У СФЕРІ ОСВІТИ

РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Тема 4.1. Сучасні підходи до здійснення заходів державного нагляду (контролю)

Лекція 4. (2 год.)

Контроль як функція управління. Форми та методи контролю за освітнім процесом. Використання результатів контролю для прийняття управлінських рішень.

Державний контроль в освіті: європейський досвід.

Нормативно-правове забезпечення заходів державного нагляду (контролю).

Планова та позапланова перевірка: процедура здійснення та оформлення документів за результатами перевірки. Уніфікований акт.

Вивчення діяльності місцевих органів управління освітою.

Основні поняття теми: контроль; державний нагляд (контроль); управління; планова перевірка; позапланова перевірка; уніфікований акт.

Тема 4.4. Громадська акредитація закладу освіти як процедура управління якістю
Семінарське заняття 2 (2 год.)

I. Теоретична частина

1. Участь інститутів громадянського суспільства у забезпечення якості освіти.
2. Громадська акредитація: цілі і принципи.
3. Акредитація неурядових організацій, що здійснюють незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності.
4. Розроблення системи забезпечення якості в діяльності неурядової організації, що здійснює незалежне оцінювання якості освіти та освітньої діяльності.

II. Навчальна дискусія.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1					1	1
Відвідування практичних занять	1			1	1	1	1		
Робота на семінарському занятті	10	1	10					1	10
Робота на практичному занятті	10			1	10	1	10		
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	робочою програмою не передбачені							
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	робочою програмою не передбачено							
	Разом		47		47		47		47
Максимальна кількість балів: 188									
Розрахунок коефіцієнта: 188:100=1,88									

Критерії оцінювання практичного заняття

Максимальна кількість балів – 10 балів + 1 бал за присутність

8-10 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
5-7 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
3-4 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
2 бали– мінімально можливий допустимий рівень виконання **(1 бал за присутність)**

Форма підготовки та проведення: усна чи письмова відповідь студента/студентки під час аудиторного заняття

Критерії оцінювання семінарського заняття

Максимальна кількість балів – 10 балів + 1 бал за присутність

8-10 балів – оволодіння теоретичним матеріалом та уміння використати отримані знання для виконання запропонованого завдання, показані шляхи розв'язання ситуацій, що містять ці завдання
5-7 балів – засвоєння теоретичного матеріалу, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних завдань, за наявності ряду помилок або неточностей, що в цілому дозволяє зробити висновок, що завдання виконано
3-4 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
2 бали– мінімально можливий допустимий рівень виконання **(1 бал за присутність)**

Форма підготовки та проведення: усна чи письмова відповідь студента/студентки під час аудиторного заняття

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота з кредиту передбачає виконання двох контрольних робіт, що включені в навантаження викладача. Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи – 5 балів.

Теми курсу	Завдання для самостійної роботи	Максимальна кількість 5 балів
	Змістовий модуль 1	
Система управління якістю освіти	**Контрольна робота №1.** Роль керівника у забезпеченні функціонування системи управління якістю в закладі освіти (з досвіду роботи) **Контрольна робота №2.** **Розкрити сутність та зміст одного із запропонованих питань:** 1. Основні характеристики складових системи забезпечення якості освіти. 2. Основні підходи до визначення понять «якість освіти», «якість освітньої діяльності». 3. Управління якістю освіти: український та міжнародний досвід. 4. Нормативно-правове забезпечення системи управління якістю освіти. 5. Стандарти і рекомендації щодо організацій, які здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти.	5 5

Змістовий модуль 2		
Зовнішнє забезпечення якості освіти	**Контрольна робота № 3.** **Особливості проведення моніторингу у вашому закладі освіти (з досвіду роботи)** **Контрольна робота № 4.** **Розкрити сутність та зміст одного із запропонованих питань:** 1. Деякі аспекти забезпечення якості освіти у Фінляндії, Чехії та Україні. 2. Роль експертів у системі зовнішнього забезпечення якості освіти. 3. Інституційний аудит. 4. Сертифікація педагогічних працівників. 5. Ліцензування діяльності з надання освітніх послуг.	5 5
Змістовий модуль 3		
Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти	**Контрольна робота № 5.** **Особливості проведення самооцінювання у вашому закладі освіти (з досвіду роботи)** **Контрольна робота № 6.** **Розкрити сутність та зміст одного із запропонованих питань:** 1. Внутрішня система забезпечення якості освіти: цілі, принципи, процедури. 2. Стратегія забезпечення якості в закладі освіти. 3. Академічна доброчесність. 4. Стандарти освіти та освітня програма закладу освіти. 5. Напрями самооцінювання якості освітньої діяльності.	5 5
Змістовий модуль 4		
Державний нагляд (контроль) у сфері освіти. Роль неурядових організацій у забезпечення якості освіти	**Контрольна робота № 7.** **Особливості проведення позапланової перевірки у вашому закладі (з досвіду роботи)** **Контрольна робота № 8.** **Розкрити сутність та зміст одного із запропонованих питань:** 1. Контроль як функція управління. 2. Державний контроль в освіті: європейський досвід. 3. Нормативно-правове забезпечення заходів	5 5

	державного нагляду (контролю). 4. Планова та позапланова перевірка: процедура здійснення та оформлення документів. 5. Вивчення діяльності місцевих органів управління освітою.	
Разом:		40

Критерії оцінювання самостійної роботи

Максимальна кількість балів – 5 балів

Кількість балів	Оцінка
5	обґрунтована актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності, під час аналізу зроблені самостійні висновки; тема розкрита повністю
4	визначено завдання щодо запропонованої теми, але не достатньо обґрунтовано її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно
3	не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу
2	є неточності у викладі матеріалу, відсутні логічна послідовність у судженнях, є недоліки в оформленні
1	тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті роботи

6.3. ***Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання***

Модульний контроль здійснюється наприкінці вивчення кожного змістового модуля у формі виконання контрольної роботи, що проводиться у вигляді тестування. МКР містить 25 тестів. Максимальна оцінка – 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
25	Студент дав не менше 90% правильних відповідей. В повному обсязі володіє матеріалом.
24-20	Студент дав не менше 80% правильних відповідей. Достатньо повно володіє матеріалом.
19-15	Студент дав не менше 70% правильних відповідей. Загалом володіє навчальним матеріалом.
14-10	Студент дав не менше 60% правильних відповідей. Володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі.
9-5	Студент дав не менше 50% правильних відповідей. Частково володіє навчальним матеріалом.
4-0	Студент дав не менше 40% правильних відповідей. Не володіє навчальним матеріалом.

6.4. ***Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання***

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Залік – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного та рубіжного модульного контролю.

Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студента на заліковому заході. Критерії та показники оцінювання результатів семестрового контролю наведені в таблиці.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно / A	100 – 90
Дуже добре / B Добре / C	82 – 89 75 – 81
Задовільно / D Достатньо / E	69 – 74 60 – 68
Незадовільно / FX, F	0 – 59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Управління якістю в закладі освіти»

Разом: **120 год**., лекції – 8 год., семінарські – 4 год., практичні заняття – 4 год., самостійна робота – 96 год., модульний контроль – 8 год., залік – 2 год.

Змістові модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
Назва модуля	**Система управління якістю освіти**	**Зовнішнє забезпечення якості освіти**	**Розбудова та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти**	**Державний нагляд (контроль) у сфері освіти. Роль неурядових організацій у забезпечення якості освіти**
Кількість балів за модуль	47 балів	47 балів	47 балів	47 балів
Лекції	Теоретичні основи управління якістю в закладі освіти (1 бал)	Процедури зовнішнього забезпечення якості освіти (1 бал)	Стратегія та процедури забезпечення якості в закладі освіти (1 бал)	Сучасні підходи до здійснення заходів державного нагляду (контролю) (1 бал)
Теми семінарських (практичних) занять	Роль та основне призначення системи забезпечення якості освіти (11 балів)	Управління забезпеченням якості освіти в розрізі інституційного аудиту закладів освіти. (11 балів)	Самооцінювання якості освіти та визначення шляхів її вдосконалення (11 балів)	Громадська акредитація закладу освіти як процедура управління якістю (11 балів)
Самостійна робота	24 год. 10 балів	24 год. 10 балів	24 год. 10 балів	24 год. 10 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)
Підсумковий контроль	ПМК у формі заліку			
Максимальна кількість балів 188				
Розрахунковий коефіцієнт	188 : 100 = 1,88			

9. РЕКОМЕНДОВАНІА ДЖЕРЕЛА

Основна (базова):

1. **Авраменко О.В., Лисенко В.Ф.** Вимірювання в освіті: *Підручник*. Кіровоград, 2016
2. **Авраменко О. В., Павличенко Г. Ю., Паращук С. Д.** Статистичні методи в освітніх вимірюваннях. Частина І. Класична теорія тестування: *Навчально-методичний посібник*. Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2012. 120 с.
3. **Освітологія: підготовка експертів у галузі освіти**: *Навчально-методичний посібник* / за заг. ред. В.О. Огнев'юка. Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2015.
4. **Закон України «Про освіту», /** Відомості Верховної Ради України. 2017, /38-39/, ст. 380.
5. **Холод, Олександр Михайлович**. Комунікаційні технології : підручник. Центр учбової літератури, 2018. 211 с. URL: http://elib.kubg.edu.ua/4559/1 /Holod_O_M_Komunik_tehnologii_c_213.pdf
6. **Вступ до освітології**: *навчальний посібник* / Міністерство освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; упоряд.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. Київ : ВП "Едельвейс". 2017 382 с.
7. **Підготовка фахівців** з освітніх вимірювань в Україні: [навчально-методичний комплекс] / Д. С. Сільвестров, О. Д. Борисенко, О. В. Авраменко та ін.; за заг. ред. Д. С. Сільвестрова. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. Частина 1. 362 с.
8. **Підготовка фахівців** з освітніх вимірювань в Україні: [навчально-методичний комплекс] / О. В. Авраменко, Ю. О. Ковальчук, В. П. Сергієнко та ін.; за заг. ред. О. В. Авраменко. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2012. Частина 2. 398 с.

Додаткова:

1. **Виміри освітніх вимірювань.** URL: http://www.nagolos.com.ua/ua/articles/3358-vimiri-osvitnih-vimiryuvan
2. **Дьяконов Г. В.** Інтерсуб’єктні методи оцінювання психології особистості: *Навчальний посібник для вищої школи* Г. В. Дьяконов. Кіровоград: Лисенко В. Ф., 2012. 36 с.
3. **Канівець Т. М.** Основи педагогічного оцінювання: [*навчально-методичний посібник*] Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. 102 с.
4. **Сисоєва С.О**. Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи [Текст]: *навчальний посібник*. Київ : ТОВ Видавниче підприємство ЕДЕЛЬВЕЙС,.2016. 154 с.

Ресурси мережі Інтернет

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : http://www.nbuv.gov.ua.

Національна парламентська бібліотека України. URL: http://www.nplu.kiev.ua.